

‘We moeten uit die trechter’

Diversiteit vraagt om denkstap van boom naar beeld, zegt ontwerper Thor Hendriks

Niet meer meteen in soorten denken, zoals dat op de meeste opleidingen wordt gedoceerd, maar het beeld dat je wilt nauwkeurig omschrijven en daar de bomen bij zoeken. Die switch in denkwijze is volgens Thor Hendriks nodig voor een goede diversiteit in Nederland. ‘De oplossing is niet: op zoek gaan naar de beste soort. Elke soort is gevoelig voor ziekte of wordt dat uiteindelijk. Je moet het beeld benoemen en daar de juiste bomen bij zoeken.’

Auteur: Peter Voskuil

Ja, hij heeft zelf de denkstap ook moeten maken. Hendriks genoot zijn opleiding tot landschapsarchitect in Wageningen en daar is hem nu eenmaal aangeleerd op een bepaalde wijze te werk te gaan. Net zoals dat op alle andere opleidingen in het land gebeurde en nog steeds gebeurt. Opleidingen zouden dat ook moeten veranderen, vindt hij. ‘Het is een automatisme waar we vanaf moeten. Over soortendiversiteit op zich bestaat consensus. Als je het ontwerpers en beheerders vraagt, zal iedereen het met je eens zijn dat dat superbelangrijk is, denk ik.’

Rommeltje

Een jaar of twee geleden merkte Hendriks dat het tijdens ontwerpprocessen iedere keer over soorten ging. Dan dacht hij: essen zouden mooi bij het gewenste beeld passen. ‘Maar daardoor liepen we steeds weer tegen hetzelfde probleem aan. Ik kreeg het gevoel dat we met z’n allen steeds opnieuw het wiel aan het uitvinden waren.’ Het gevolg van dat vastlopen in ‘soortdenken’ is dat er uiteindelijk toch weer concessies worden gedaan. Hendriks: ‘Ontwerpers zijn dan geneigd te zeggen dat diversiteit maar op een paar plekken kan.

Want ‘we willen er geen rommeltje van maken’. Als je meteen al soorten noemt, neem je eigenlijk de mogelijkheid weg om binnen hetzelfde beeld iets anders te kiezen. Er is geen variatieruimte.’ Hendriks kent een verhaal over honderden kastanjes die werden omgezaagd, waarbij in eerste instantie werd voorgesteld die te vervangen door essen. ‘Het heeft geen zin om de beste soort ergens voor in de plaats te zetten. Dan sta je binnen de kortste keren weer te zagen.’

Hendriks runt sinds vijf jaar samen met een

3 min. leestijd

ACHTERGROND

Het nieuwe centrumplan voor de Donderberg in Roermond in vogelvlucht. Er is bewust gekozen voor soortendiversiteit met het accent op samengesteldbladigen en markante herfstverkleuring.

compagnon Burobol in Den Bosch. Hij ontwerpt door heel Nederland plannen voor alle soorten buitenruimte: parken, pleinen, wegen, nieuwbouwwijken. 'Zeg maar alles tussen de gebouwen.' Burobol ontwikkelt momenteel ook een groenvisie voor de gemeente Roermond. Bij de denkstap van boom naar beeld begint alles met het zorgvuldig omschrijven van het beeld dat

wordt gezocht. 'Als je jezelf daartoe dwingt, kun je elk gewenst beeld verwezenlijken.' Ook als de situatie een uniform beeld vereist. 'Een uniform beeld kun je best met verschillende subsoorten invullen; er is zoveel variatie binnen soorten en families dat die ruimte er altijd is. Strikt genomen is het dan niet volstrekt uniform wat je creëert, maar de praktijk leert dat de leek het verschil toch niet

ziet, of dat beeld in ieder geval niet als bezwaarlijk ervaart. De taak van de ontwerper is om het landschap, de ruimte of de stad te begrijpen en uit te zoeken wat de essentie is.'

Omdat ontwerpers een belangrijke stem hebben bij de totstandkoming van plannen, ziet Hendriks voor zijn beroepsgroep een belangrijke taak weggelegd bij het diversiteitsdenken. 'Ik dacht aanvankelijk dat de drempel om meer diversiteit te bereiken bij het beheer lag. Dat al die verschillende bomen veel extra werk zouden opleveren. Maar de signalen die ik tot nu toe krijg, wijzen erop dat dat geen probleem is en prima te overzien.' Hij ziet in de praktijk dat de denkstap van boom naar beeld wel wordt gemaakt, maar het gaat tergend langzaam. Hendriks betrapt zichzelf er inmiddels op dat hij diversiteitsdenken leuk vindt, ondanks de extra tijd, kennis en moeite. 'Het is gewoon leuk om jezelf te dwingen specifiek te zoeken naar verschillende beelden. Het kan een interessante draai aan je ontwerp geven. Je kunt prachtige effecten bereiken, met verschillende soorten stammen en kronen die per seizoen van kleur en gedaante wisselen.'

Zo bezien zijn al die bomenziektes bijna een zegening. Zover wil Hendriks wil niet gaan ('dan zou ik al die prachtige rijen bomen die moesten worden omgezaagd onrecht doen'). Maar hij haalt Johan Cruijff van stal: elk nadeel heeft zijn voordeel. 'Diversiteit daagt uit tot creativiteit. Ik ben in ieder geval beter over bomen gaan nadenken de laatste jaren. Ik merk dat ik mezelf veel bewuster dwing om alle aspecten mee te wegen. Als je alleen een soort kiest, stap je op een bepaalde manier een trechter in.'

Thor Hendriks discuteert op 13 oktober tijdens de Boom Innovatie Dag over diversiteit met boombeheerder Henry van Blitterswijk van de gemeente Houten. Discussieleider is Henry Kuppen.

Een samen met BAM Infra door Burobol gewonnen tender voor het (inmiddels uitgevoerde) wegontwerp van de Stiphoutse Dreef bij Helmond. Met berken, essen, zomer- en wintereiken en beuken door elkaar is de toegepaste soortendiversiteit typisch voor de omgeving.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-6123